

Fjarnám og fjarnemar á Austurlandi

Kynning á niðurstöðum úttektar fyrir SSA

Könnunin

1

Kortlagning á framboði

2

Upplifun & reynsla fjarnema

3

Þörf & áhugi íbúa á fjarnámi

4

Námsáform ungmenna á Austurlandi

5

Náms- & þekkingarþarfir atvinnulífsins

01

Framboð á fögum í háskólanámi með fjarnámssniði hefur haldist nokkurn vegin óbreytt undanfarin 10 ár, þó námsleiðum hafi fjölgað.

02

Skólum hefur fjölgað og fleiri en einn skóli býður oft upp á sömu eða svipaða grein.

03

Ekki eru mikil áform um breytingar þar á.

Kortlagning á framboði

Tinna Halldórsdóttir

14/2/2019

Fjarnám á háskólastigi

Grunnnám

Viðskiptafræði, lögfræði

Viðskiptafræði – HA & Bifröst
Lögreglufræði - HA
Lögfræði - HA
Viðskiptalögfræði - Bifröst
Opinber stjórnsýsla (dipl) - Bifröst
Fyrirtækjalögfræði (dipl) - Bifröst
Viðskiptafræði og verslunarstjórnun (dipl) - Bifröst

Raun- og náttúruvísindi

Líftækni - HA

Verk- og iðnfræði

Byggingarfræði - HR
Iðnfræði - HR
Haftengd nýsköpun - HR
Tölvunarfræði - HA
Tæknifræði (1. ár) - Keilir

Hugvísindasvið

Inngangur að erlendum tungumálum - HÍ
Enska - HÍ
Sænska - HÍ

Annað

Viðburðastjórnun (dipl) - Hólar
Ferðamálafræði - Hólar
Fiskeldisfræði (dipl) - Hólar
Stjórnun ferðaþjónustu og móttaka gesta - Hólar
Byltningarfræði - Bifröst
Miðlun og almannatengsl - Bifröst
ÍAK einkaþjálfari - Keilir
ÍAK styrkarþjálfari - Keilir
Fótaaðgerðafraði - Keilir

Búfræði og skyldar greinar

Búfræði - LBHÍ
Blómaskreytingar - LBHÍ
Garðyrkjuframleiðsla - LBHÍ
Skógur og náttúra - LBHÍ
Skrúðgarðyrkja - LBHÍ
Búvísindi - LBHÍ
Náttúru- og umhverfisfræði - LBHÍ
Skógræði - LBHÍ

Menntavísindi

Faggreinakennsla - HÍ
Deild heilsuefningar, íþróttá og tómstunda - HÍ
Kennslu- og menntunarfræði - HÍ
Menntun og margbreytileiki - HÍ
Kennarafræði - HA

Heilbrigðisvísindi

Hjúkrunarfræði - HA
Iðjuþjálfunarfræði - HA

Félagsvísindi

Safnafræði - HÍ
Mannfræði og þróunarfræði - HÍ
Þjóðfræði - HÍ
Kynjafræði - HÍ
Félagsvísindi - HA
Fjölmíðlafræði - HA
Sálfræði - HA
Nútímafræði - HA
Heimspæki, hagfræði og stjórnmálafræði - Bifröst

Framhaldsnám

Félagsvísindi

Félagsfræði (námskeið) - HÍ
Félags- og mannvísindi - HÍ
Fötlunarfræði - HÍ
Mannfræði og þróunarfræði - HÍ
Safnafræði - HÍ
Upplýsingafræði - HÍ
Þjóðfræði - HÍ
Öldrunarfræði - HÍ
Blaða- og fréttamennska - HÍ
Kynjafræði - HÍ
Opinber stjórnsýsla - HÍ
Stjórnmálafræði - HÍ
Rannsóknartengt meistaranám - HA
Fjölmíðla- og boðskiptafræði - HA

Búfræði og skyldar greinar

Búvísindi - LBHÍ
Náttúru- og umhverfisfræði - LBHÍ
Hestafræði - LBHÍ
Landgræðslufræði - LBHÍ
Skógræði - LBHÍ

Annað

Auðlindafræði - HA
Heimskautaréttur - HA
Ferðamálafræði - Hólar
Menningarstjórnun - Bifröst
Samningataekni og sáttamiðlun - Bifröst
Forysta og stjórnun/verkefnastjórnun - Bifröst

Háskólabró

Bifröst
Keilir
Háskólinn í Reykjavík

Menntavísindi

Faggreinakennsla - HÍ
Deild heilsuefningar, íþróttá og tómstunda - HÍ
Kennslu- og menntunarfræði - HÍ
Menntavísindi - HA
Menntunarfræði - HA

Viðskiptafræði & lögfræði

MBA - HR
Viðskiptafræði - HA
Lögfræði - HA
Forysta og stjórnun - Bifröst
Markaðsfræði - Bifröst
Viðskiptalögfræði - Bifröst

Raun- og náttúruvísindi

Sjávar og vatnalíffræði - Hólar

Heilbrigðisvísindi

Heilbrigðisvísindi - HA
Iðjuþjálfun - HA

Nám frá háskólum fjarnám haust 2010

ÞNA gefur upplýsingar og býður námsráðgjöf í s. 471-2638 og 478-8030.

Háskólinn á Akureyri,
www.haskolanam.is
Fyrirspurnir sendist til:
dagmar@unak.is

Umsóknarfrestur: 5. júní

Háskóli Íslands, www.hi.is

Umsóknarfrestur um grunnnám er 5. júní í flestum deildum.

Frestur til að sækja um framhaldsnám er 15. apríl fyrir nám sem hefst að hausti og 15. október fyrir nám sem hefst á vörmisseri.

Hug- og félagsvísindadeild

- Kennarafræði (veitir kennsluréttindi í leik-, grunn- og framhaldsskólum) B.Ed./M.Ed

Viðskipta- og raunvísindadeild

- Viðskiptafræði B.S.
- Líftækni B.S.
- Sjávarútvegsfræði B.S.
- Umhverfis- og orkufræði B.S.

Heilbrigðiseild

- Iðjuþjálfunarfræði B.S.

FÉLAGSVÍSINDASVIÐ

Félags- og mannvísindadeild

- Bókasafns- og upplýsingafræði
- Mannfræði
- Safnafræði
- Þjóðfræði

Félagsráðgjafardeild (eingöngu framhaldsnám)

Stjórnámalfræðideild

- Kynjafræði
- Opinber stjórnámalfræði (eingöngu framhaldsnám)

HEILBRIGÐISVÍSINDASVIÐ

Hjúkrunarfræði (eingöngu framhaldsnám)

Matvæla- og næringarfræðideild

HUGVÍSINDASVIÐ

Deild erlendra tungumála, bókmennta og málvísinda

- Enska
- Sænska

Sagnfræði- og heimspékideild

- Sagnfræði

MENNTAVÍSINDASVIÐ:

- Flestar námsleiðir

Háskólinn í Reykjavík,
www.ru.is
Upplýsingar: asrun@ru.is

Umsóknarfrestur: 31. maí

Kerfisfræði 120 ECTS diplómanám. Hluti af BS gráðu í tölvunarfræði.

Iðnfræði, 90 ECTS diplómagráða

- Byggingariðnfræði, rafíðnfræði, véliðnfræði

Rekstrarfræði, 30 ECTS diplómagráða ætluð iðnfræðingum

- Byggingarfræði, 210 ECTS BSc nám fyrir þá sem hafa lokið sveinsprófi í byggingariðngrein. Þeir sem hafa lokið byggingariðnfræði taka 120 ECTS.

Opni háskólinn í HR býður upp á stök námskeið í fjarnámi í samvinnu við deildir skólans og einnig eru í boði lengri námsleiðir.

Háskólinn á Hólum
Umsjón með fjarnámi:
solrun@holar.is

Umsóknarfrestur: 1. júní

Ferðamáladeild

- Diplóma í ferðamálafræði. Landvarðar- og staðarvarðarréttindi
- Diplóma í viðburðastjórnun
- BA í ferðamálafræði
- MA í ferðamálafræði

Fiskeldisdeild

- Diplóma í fiskeldisfræði

Hestafræðideild

- BS í hestafræði
- hluti bóklegra námskeiða kenndur í fjarnámi (í samstarfi við LbhÍ)

Landbúnaðarháskóli Íslands,
www.lbhi.is

Upplýsingar um fjarnám á framhaldsskólastigi veitir Edda Þorvaldsdóttir, edda@lbhi.is

Upplýsingar um háskólanám og staðarnám á framhaldsskólastigi veitir kennsluskristofa LbhÍ, Álfheiður Marinósóttir: alfheidur@lbhi.is og Þórunn Edda Bjarnadóttir, thorunne@lbhi.is

Umsóknarfrestur: 4. júní

Háskólinn á Bifröst, www.bifrost.is

Umsjónarmaður BS og diplóma fjarnáms: Guðrún Björg Aðalsteinsdóttir gudrunbjorg@bifrost.is

Umsjónarmaður meistaranáms: Maj Britt Hjördis Briem majb@bifrost.is

Umsjónarmaður frumgreinadeildar: Geirlaug Jóhannsdóttir geirlaug@bifrost.is

Verkefnastjóri símenntunar: Geirlaug Jóhannsdóttir geirlaug@bifrost.is

Umsóknarfrestur í BS nám, MS nám, MA nám og frumgreinadeild: 15. júní

Keilir, miðstöð vísinda, fræða og atvinnulífs www.keilir.net

Skólastjóri flugakademíu: Kári Kárason kari@keilir.net

Forstöðumaður Heilsu- og uppeldisskóla: Gunnhildur Vilbergsdóttir, gunnhildur@keilir.net

Forstöðumaður Háskólabrúar, Soffía Waag Árnadóttir, soffia@keilir.net

Umsóknarfrestur: 7. júní

Búfræðinám staðar- og fjarnám tekið inn árlega, 2. ára hagnýtt nám á **framhaldsskólastigi: Staðar- og fjarnám** tekið inn annað hvert ár, hagnýtt nám á framhaldsskólastigi sem krefst 3ja mánaða starfsþjálfunar. Tekið var inn haustið 2010 í blómaskreytingar, garðyrkjuframleiðslu, skógur og umhverfi og skrudgarðyrkju.

Háskólanám – Staðarnám – fjarnámslausrir

- Náttúru- og umhverfisfræði, (alm. nátt, náttúrunýting, þjóðgarðar og verndarsvæði, náttúra og saga)
- Skógræði og landgræðsla,
- Búvísindi
- Hestafræði fyrstu tvö árin.
- Umhverfisskiptulagsbraut hægt er að taka einstaka grunnáfangna með fjarnámslausrum en viðvera er í séráfangnum brautarinnar Skyldumæting er í verklegar æfingar sem settar eru upp 1 – 2 á stuttönn 3. og 6. kennsluviku (starðyrkjuframleiðsla, skógur og umhverfi).

Viðskiptadeild

- BS í viðskiptafræði
- BS í viðskiptafræði með áherslu á markaðssamskipti
- Diplómanám í fjármálum og stjórnun
- MS in international business
- MS in international finance and banking
- MS í stjórnun heilbrigðisþjónustu

Félagsvísindadeild

- MA í menningarstjórnun
- MA í Evrópufræðum

Lagadeild

- LL.M in European business and corporate law
- MA í skattarétti

Frumgreinadeild

- Sérhæft undirbúningsnám fyrir áframhaldandi háskólanám
- **Símenntun**
- Rekstur smærri fyrirtækja
- Máttur kvenna I og II
- Diplómanám í verslunarfræðum

Flugakademía háskólastig

Flugrekstrarfræði

Framhaldsskólastig:

- PPL einkaflugmaður
- ATPL atvinnuflugmaður

Heilsu- og uppeldisskóli

- ÍAK einkaþjálfari
- ÍAK íþróttaþjálfun

Háskólabrú

Undirbúningur fyrir háskólanám hérlendis og erlendis. Staðnám hefst í ágúst og fjarnám í janúar ár hvert.

- Félagsvísinda- og lagadeild
- Hugvísindadeild
- Viðskipta- og hagfræðideild
- Verkefnastjóri

- Fyrirvari er um að allt ofangreint nám verði í boði á Austurlandi á haustönn 2010.
- Fólk er hvatt til að sækja sem fyrst um nám.
- Nám er í vissum tilfellum háð því að ákveðinn fjöldi náist í námsþópa og ræðast þá staðsetning af myndfundabúnaði og nemendahópi.
- Kennsluáferðir eru samkvæmt ákvörðun skóla hverju sinni. Sumar námsbrautir gera ráð fyrir að nemendur stundi námið eingöngu í gegnum tölvubúnað og með verkefnavinnu m.a. í námslotum.

Upplifun & reynsla fjarnema

Niðurstöður könnunar meðal fjarnema benda til þess að fjarnemar undanfarinna ára á Austurlandi séu að stærstu leyti sáttir með það nám sem þeir stunduðu og langflestir hafi getað valið sér það nám sem þeir helst vildu stunda.

Þátttakendur endurspegluðu nokkuð vel þann hóp sem stundað hefur eða hefur verið skráður í fjarnám undanfarin ár á Austurlandi hvað varðar aldur, kynjahlutfall, búsetu og skóla. Því er hægt að álykta að niðurstöðurnar megi nota til að draga upp nokkuð raunsanna mynd af upplifun þessa hóps.

Upplifun & reynsla fjarnema

- *Nemendum gengur flestum nokkuð vel við námið og telja fyrirkomulagið hafa reynst ágætlega.*
- *Almennt mæta nemendur jákvæðu viðmóti kennara til fjarnema.*
  - *Helst mættu nemendur sem stunduðu nám, sem ekki er skilgreint sem fjarnám, skilningsleysi kennara, sem má eflaust rekja til þess að námið var sett upp með staðnám í huga, jafnvel þó námið sem slíkt hentaði vel til fjarnáms.*
- *Mikill meirihluti fjarnema stundaði vinnu með námi sínu.*
  - *Langflestir karlar voru í fullri vinnu með náminu en ekki var spurt um námshlutfall eða námsframvindu og því óvíst hvort þeir hafi verið í fullu námi.*
  - *Konur voru mun oftár í hlutastarfi með náminu.*
- *Um helmingur nemenda sagðist frekar hafa kosið staðnám ef þeir hefðu haft þess kost.*
- *Ekki var marktækur munur á upplifun nemenda af fjarnáminu eftir námssviðum en munur var á upplifun nemenda eftir skólum hvað varðar námsgengi, áhrif fjarnámsfyrirkomulagsins á námsgengi og viðmót kennara.*
- *Að meðaltali mættu nemendur 6 daga á önn*

Þörf & áhugi íbúa á fjarnámi

- Rúmlega 200 konur svöruðu könnuninni og tæplega 80 karlar.
  - Þriðjungur svarenda var á aldrinum 36-45 ára sem er sá aldurshópur sem hefur verið fjölmennastur í nemendahópi.
  - Hafði um þriðjungur lokið grunnháskólagráðu og fjórðungur stúdentsprófi eða öðru lokaprófi af framhaldsskólastigi.
  - Um 40% kvenna í hópi svarenda höfðu lokið grunnháskólagráðu og aðeins um 2% þeirra höfðu lokið iðnnámi.
  - Í hópi karla hafði um fjórðungur lokið grunnháskólagráðu og fjórðungur lokið iðnnámi.
- Níu af hverjum tíu höfðu hugleitt að sækja sér meiri menntun og álíka mörg höfðu hugleitt að fara í nám.
  - Um 75% töldu líkur á að láta verða af því á næstu 5 árum.
- Tæplega helmingur sá fyrir sér að næsta námsgráða væri framhaldsháskólagráða og var yfir helmingur kvenna sem valdi þann kost en þriðjungur karla, nær jafn margir og stefndu á grunnháskólagráðu.
  - Engin kona hugði á meistaranám í iðn en um 10% karla sáu það fyrir sér sem næsta skref í námi.
  - Eins var munur á kynjunum varðandi sveinspróf í iðn en 27% karla stefndu á slíkt nám en 7% kvenna.

Þörf & áhugi íbúa á fjarnámi

- Tæplega helmingur hafði kynnt sér framboð á framhalds- og háskólanámi á Austurlandi.
  - Minnihluti taldi framboð á fjarnámi gott og rúmlega helmingur taldi það takmarkað.
  - Meirihluti sá þó fyrir sér að fara í fjarnám, eða 75% karla og 84% kvenna.
- Langflest töldu líkur á að fá starf við hæfi að námi loknu á Austurlandi og fyrir stóran hluta skipti það máli að námið leiddi til starfa á Austurlandi,
  - 81% kvenna taldi það mikilvægt og 63% karla.
- Svarendur voru beðnir að meta hugsanlegar hindranir eða þætti sem hefðu letjandi áhrif á að þeir hefðu nám. Gefnir voru 8 svarkostir.
  - Búseta og námsframboð voru þar talin hafa mikil letjandi áhrif af yfir helmingi svarenda eða 53%. Búseta var af 56% kvenna talin hafa letjandi áhrif og 43% karla merktu við það.
  - Efnahagur hafði áhrif á þriðjung svarenda, fleiri konur en karla.
  - Fjölskyldustaða hafði einnig áhrif og oftast á konur en karla. Þau sem vildu stunda nám á framhaldsskólastigi sáu helst fyrir sér að gera það við einhvern framhaldsskóla á Austurlandi.
- Grunnám við Háskólann á Akureyri var valkostur 65% kvenna en karlar merktu oftast við Háskóla Íslands.
  - Flest vildu einnig stunda framhaldsnám við þessa tvo skóla eða yfir 70%.

Námsáform ungmenna á Austurlandi

- Alls svöruðu 106 könnun um námsáform ungmenna. Um helmingur svarenda var yngri en 18 ára og helmingur 18 til 20 ára. Fleiri stelpur svöruðu könnuninni, 63% og 37% karlar.
- Flest stefndu á að ljúka háskólaprófi eða 62% svarenda.
  - Ekki var munur á svörum eftir aldri svarenda
  - En töluverður munur milli kynja þar sem 67% stúlkna áformuðu að ljúka háskólaprófi en 51% stráka.
  - Mestur áhugi var á námi á félagsvísindasviði og listnámi en þar á eftir nám í heilbrigðisvísindum og menntavísindum. Fæst sýndu áhuga á námi í hugvísindum og búvísindum. Þó nokkur munur var á áhuga kynjanna á þeim námsgreinum sem settar voru fram en kynin höfðu nokkuð jafnan áhuga fyrir félagsvísindum en töluvert fleiri strákar höfðu áhuga á verkfræði, tölvunarfræði og raunvísindum en stelpur. Fleiri stelpur en strákar höfðu áhuga á listnámi og námi í menntavísindum sem og tungumálanámi.
- Rúmlega 10% strákanna stefndu á að ljúka iðnnámi og um 6% stelpnanna.
- Mikill munur var milli kynjanna varðandi stúdentsprófið en 33% strákanna stefndu á að ljúka því sem hæstu prófgráðu en 19% stelpnanna sáu það fyrir sér.

Námsáform ungmenna á Austurlandi

- Um 34% yngri en 18 ára voru jákvæð fyrir að stunda háskólanám sitt í fjarnámi og 40% óákveðin en í eldri hópnum 18-20 ára voru 40% jákvæð fyrir því og 24% óákveðin.
- Um 40% hafði ekki áhuga á iðnnámi en svarendur dreifðust nokkuð jafnt milli iðngreina. Einnig var spurt hvort áhugi væri fyrir því að stunda iðnnám í fjarnámi og var tæplega helmingur ósammála því, um 23% höfðu áhuga fyrir því og önnur 23% voru ekki viss.
  - Ef áhugi fyrir iðnnámi var skoðaður eftir kyni kom í ljós að þó nokkur kynjamunur er í flest öllum iðngreinum nema einkaþjálfun og matargreinum. Enginn strákur lýsti áhuga á snyrtingu og hárgreiðslu og engin stelpa sýndi áhuga fyrir pípulögnum.
  - Aldur hafði áhrif á áhuga fyrir iðnnámi en 65% í yngri aldurshópnum (undir 18 ára) hafði áhuga á iðnnámi en 54% í 18-20 ára hópnum.

Náms- & þekkingarþarfir atvinnulífsins

1

Samtal við atvinnulífið benti til þess að stóraukið framboð þarf að vera á fólki með iðn- og tæknimenntun. Bæði á háskóla- og framhaldsskólastigi, meira þó á framhaldsskólastigi.

2

Huga þarf sérstaklega að íslenskukennslu verkafólks m.a. með því að skoða möguleika á að hafa pólskumælandi kennara fyrir byrjendur.

Niðurstaða

- Niðurstöður þessarar greiningar benda til þess að þörf og áhugi fyrir fjarnám haldist nokkuð í hendur við framboðið.
- Ekki hefur orðið dramatísk breyting á framboði en nemendum hefur ekki fækkað.
  - Því er ákveðinni þörf líklega svarað með núverandi fyrirkomulagi.
- Þó er það ekki endilega fyrsti valkostur allra að vera í fjarnámi en aðstæður leyfa ekki annað.
- Auka þarf fjölbreytni í framboði fjarnáms hvað varðar raun og iðngreinar á háskólastigi en ekki síður eru þar sóknarfæri á framhaldsskólastigi.
- Atvinnulífið og stærstu atvinnurekendur fjórðungsins reiða sig mikið á iðn og tæknimenntað fólk en ekki er hægt að fá Íslendinga til starfa í þeim greinum þar sem einfaldlega er skortur á fólkum með slíka menntun.
  - Þar kemur margt til og þá meðal annars viðhorf til slíkrar menntunar og þarf að verða þarf breyting á.
  - Háskólamenntun í starfi er ekki almenna viðmiðið á stærstu vinnustöðunum og því ekki endilega þörf fyrir fleiri háskólamenntaða umfram þá sem nú þegar hafa verið að sækja sér menntun undanfarin ár og manna stöður í skólum og umönnunarstörfum.
  - Þörfin liggur annars staðar í atvinnulífinu varðandi háskólamenntun og það framboð sem verið hefur undanfarin ár svarar engan vegin þörf þess.
- Ungt fólk í þessari könnun sem hér var gerð er ekki áhugalaust um iðnnám og því tækifæri til að efla slíkt framboð.

Næstu skref

01

Greina betur þarfir atvinnulífsins

- Stærri greining
  - Minna háskólamenntað
  - Meira tækni- & iðnmenntað

02

Kanna möguleika á auknu framboði á háskólastigi

- Hvar eru tækni- & raungreinarnar?

03

Kanna möguleika á eflingu iðnnáms á framhaldsstigi með tilliti til fjarnáms

